

Veřejné finance a fiskální právo

Malé nahlédnutí pod pokličku
finančního práva

Podmínky ke složení ZK

- ▶ **Písemná práce** – téma zvolené dle výběru studenta z oblasti „**Místních daní**“ rozsah cca 4 strany...
- Struktura práce
- Odkazy–citace, na použitou literaturu
- Literatura
- Obhajoba práce
- **Písemný test**

Charakteristika FP

- ▶ Veřejné
- ▶ Nejmladší
 - 20.léta 20 století, subodvětví upravující veřejné finance
- ▶ Samostatné odvětví práva ČR
 - má svůj předmět regulace a míru soudržnosti PN jako např. SP

VZNIK FP

Vznik FP = se vznikem materiálních vztahů, směnou, komoditními penězi (kovy, dobytek, olej,...) a po té se vznikem prvních peněžních vztahů.

- ▶ V některých zemích je FP samostatné právní odvětví, někde je součástí např. SP a nebo někde není akceptováno FP vůbec

ÚKOL FP

= regulace veřejných financí – regulace specifických společenských vztahů

VEŘEJNÉ FINANCE:

- 1.) užší pojetí–peněžní vztahy
- 2.) širší pojetí–peněžní vztahy a další vztahy související s tvorbou, rozdělováním a přerozdělováním VPF

Materiální základ

- a) Veřejné peníze – peněžní prostředky, na které má veřejný sektor nárok
- b) Veřejný majetek – majetek ve vlastnictví subjektů veřejného sektoru

V rámci tvorby, užití, spotřeby materiálního základu se vytvářejí společenské vztahy – veř. finance, jejímž objektem jsou

veřejné peníze

Zásady tvorby finančního práva

- ▶ **Obecné** zásady pro tvorbu práva
- ▶ **Speciální** principy

Obecné principy finančního práva

- ▶ Zásada demokraticismu
- ▶ Zásada legality
- ▶ Zásada legitimacy
- ▶ Zásada priority komunitárního a mezinárodního práva

Speciální principy

- ▶ Principy typu ekonomiky
- ▶ Předvídání krátkodobých a dlouhodobých následků FP regulace
- ▶ Zohlednění vazeb norem v rámci systému FP
- ▶ Omezení vlivů výkyvu v hodnotě peněz na stabilitu norem finančního práva

Speciální principy

- ▶ Plynulost změn ve výši finančních dávek
- ▶ Ochrana zájmu většiny před lobby menšiny
- ▶ Respektování terminologie
- ▶ Úroveň právního a ekonomického vědomí adresátů FPN
- ▶ Respektování závazků ČR

Další zásady

- ▶ Zásada účelovosti
- ▶ Zásada plánovitosti
- ▶ Zásada priority rovnováhy
- ▶ Zásada provázanosti nástrojů sektoru veřejných financí
- ▶ Zásada efektivnosti a hospodárnosti

Další zásady

- ▶ Zásada veřejnosti a přehlednosti veřejných peněžních fondů
- ▶ Zásada účtování
- ▶ Zásada kontroly
- ▶ Zásada nadřazenosti finančních zájmů státu
- ▶ Zásada finanční disciplíny

Funkce veřejných financí

ZÁKLADNÍ: 1. distribuční
2. alokační
3. stabilizační

DOPLŇKOVÉ: 1. fiskální
2. stimulační
3. kontrolní

Náhled na FP

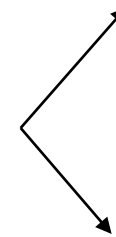
- ▶ Výšeč platného právního řádu
- ▶ Vědecká disciplína
 - a) věda o FP (zkoumá PN v praxi)
 - b) finanční věda (FP z pohledu ekonomického)
- ▶ Pedagogická disciplína

Zařazení do systému práva ČR

System práva ČR

soukromé

veřejné

Finanční právo - POJEM

- ▶ Souhrn PN zabývajících se chováním subjektů FPV ve vztahu k veřejným peněžním fondům
- ▶ Souhrn PN, které upravují vztahy vznikající v procesu tvorby, rozdělování a používání peněžní masy a jejích částí
- ▶ Soubor PN regulujících veřejné finance

Předmět FP

- ▶ Jsou společenské vztahy, jejichž objektem jsou veřejné peníze a majetek
- ▶ **Peníze** = *věc, zboží sloužící ke směně*

FP jako nejmladší právní odvětví

- ✓ FP se vydělilo společně ze SPRÁVNÍM PRÁVEM z práva ÚSTAVNÍHO a po té po II. Světové válce bylo nutno vymezit hranice mezi správou a financema.

Odvětvotvorná kritéria

1. Samostatnost a specifičnost předmětu právní regulace
2. Metoda právní regulace
3. Systémová soudržnost právních norem
4. Společenská akceptace odvětví

Vazby k jiným právním odvětvím

- ❖ Ústavní právo
- ❖ Správní právo
- ❖ Trestní právo
- ❖ Právo ŽP
- ❖ Obchodní právo
- ❖ Občanské právo
- ❖ Pracovní právo

PRAMENY FP

Materiální – jsou příčinou vzniku formálních pramenů, potřeba regulace lidského chování

Formální – PN, které regulují finančně právní vztahy – označujeme
OBEČNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

OBECNĚ ZÁVAZNÉ NORMATIVNÍ AKTY

▶ PRIMÁRNÍ

- ▶ Ústavní pořádek
- ▶ Zákony Parlamentu ČR
- ▶ Zákonná opatření senátu
- ▶ Obecně závazné vyhlášky ÚSC v samostatné působnosti

□ SEKUNDÁRNÍ

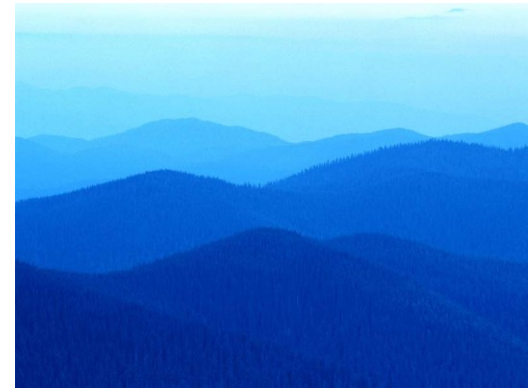
- Nařízení vlády
- Vyhlášky a opatření ČNB
- Vyhlášky a opatření ministerstev a dalších ústředních orgánů st.správy
- Nařízení ÚSC

SYSTEMÉM FP

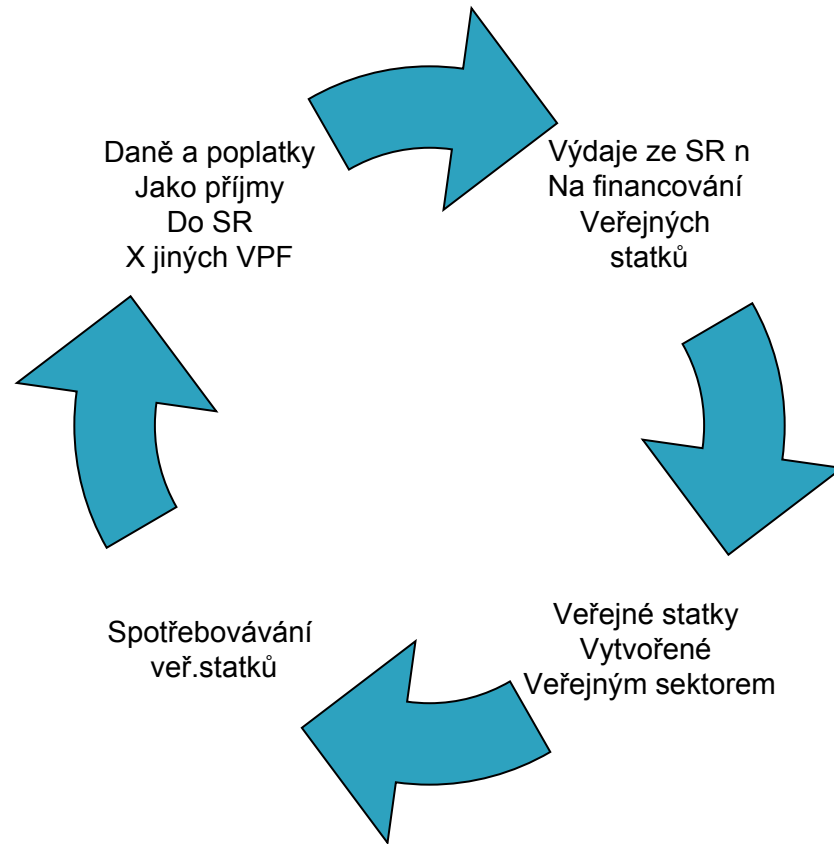
- Obecná část
- Zvláštní část – hmotné právo
- Procesní část
- Administrativní část
- Trestní část

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

- ▶ Fiskální část–
tok peněz
- ▶ Nefiskální část–
podstata,
význam a
charakter peněz

FISKÁLNÍ ČÁST FP

Zvláštní část FP

FISKÁLNÍ

- Rozpočtové právo
- Berní právo
- Celní právo

Zvláštní část FP

NEFISKÁLNÍ

- Měnové právo
- Devizové právo
- Veřejné bankovní právo
- Veřejné pojišťovnické právo
- Puncovní právo